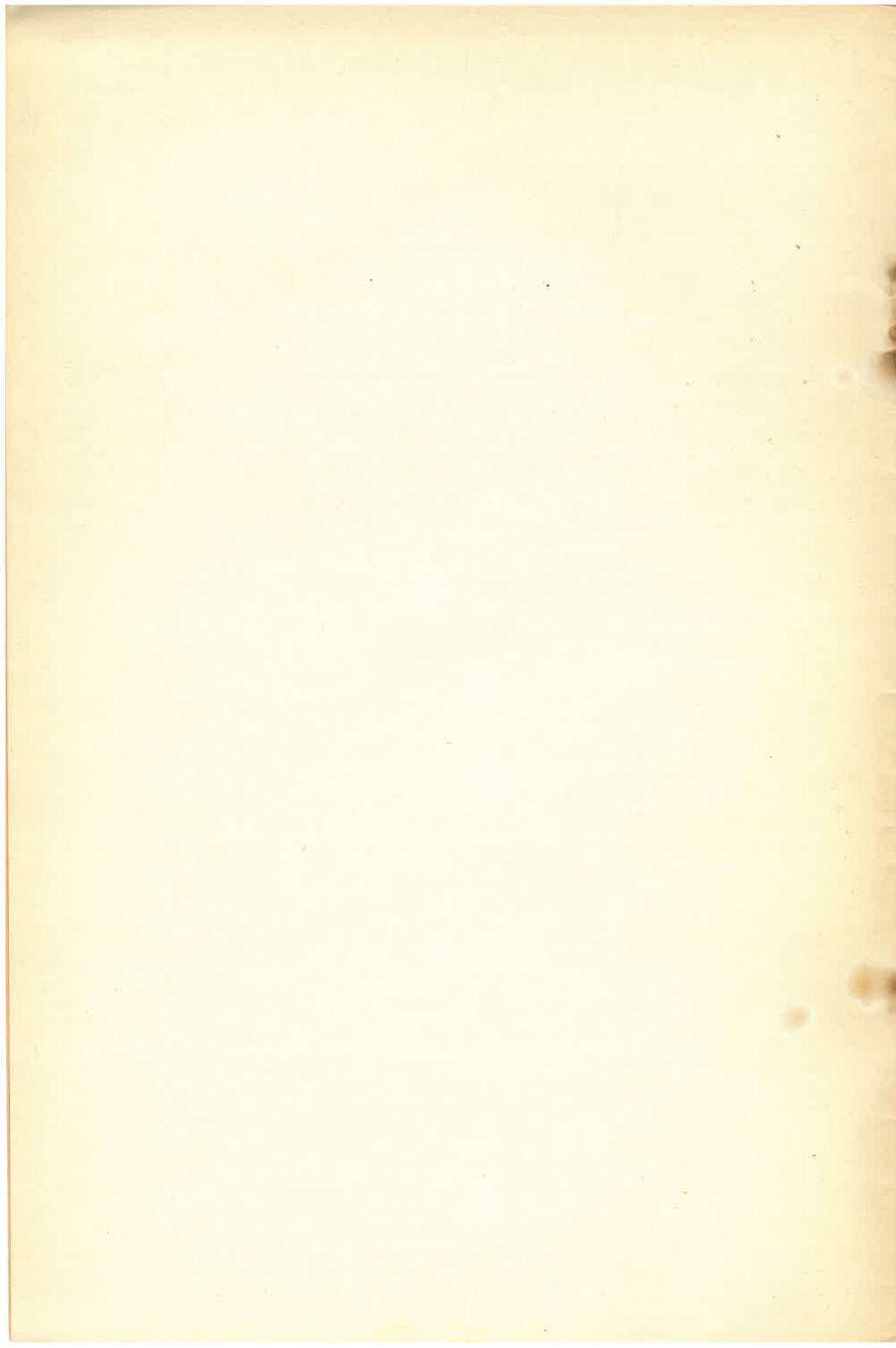

UDDRAG
AF
MEDICINALBERETNING
FOR
THISTED AMT 1920
VED
AMTSLÆGE BARTSCH

TABELLARISKE OVERSIGTER.

Tabel over Folketal, levendefødte, døde og dødfødte.

	Folketal	Levendefødte		Døde		Dødfødte	
		Antal	$\frac{0}{100}$ af Folketal	Antal	$\frac{0}{100}$ af Folketal	Antal	$\frac{0}{100}$ af Føds- lerne
Købstæderne.							
Thisted	7,200	193	26 ₉	134	18 ₇	4	20 ₈
Nykøbing	8,200	255	31 ₀	147	17 ₉	7	31 ₁
Tilsammen...	15,400	448	27 ₁	281	18 ₀	11	24 ₅
Landet.							
Thisted Kreds	29,000	702	24 ₃	304	10 ₆	16	24 ₁
Thy -	19,400	499	25 ₈	242	12 ₅	13	26 ₁
Morsø -	17,900	519	29 ₁	185	10 ₅	10	19 ₂
Landet tilsammen...	66,300	1720	25 ₉	731	11 ₀	39	23 ₂
Hele Amtet	82,700	2168	25 ₉	1012	12 ₁	50	23 ₅

Oversigt over Dødsfaldene (excl. dødfødte) paa Aarets Maaneder.

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Hele Aaret
Købstæderne													
Thisted	6	11	16	16	10	7	16	10	9	8	8	17	134
Nykøbing	11	13	9	14	8	15	9	10	12	6	19	21	147
Tilsammen...	17	24	25	30	18	22	25	20	21	14	27	38	281
Landet													
Thisted Kreds	33	38	33	26	19	20	17	26	26	18	21	22	304
Thy -	15	26	43	26	17	15	15	15	15	19	21	15	242
Morsø -	20	26	15	13	12	21	16	8	12	15	17	10	185
Landet tilsammen...	68	90	96	65	48	56	48	49	53	52	59	47	731
Hele Amtet	85	114	121	95	66	78	63	69	74	66	86	85	1012

Tabel over levendefødte og døde i Aaret 1920 ordnede efter Køn
(efter Kredslægerens Indberetninger)

	Levendefødte			Døde		
	Mænd	Kvinder	Ialt	Mænd	Kvinder	Ialt
Thisted	105	88	193	62	72	134
Nykøbing	141	114	255	67	80	147
Samtlige Landsogne.....	850	870	1720	358	373	731
Hele Amtet	1096	1072	2168	487	525	1012

Oversigt over de i 1920 ved offentlig Vaccination vaccinerede.

	Antal
a. Købstæderne	
Thisted.....	77
Nykøbing.....	278
Tilsammen...	355
b. Landsognene	
Thisted.....	534
Thy	372
Morsø	76
Tilsammen...	982
Hele Amtet	1337

Oversigt over medicolegale Ligsyn og Obduktioner.

	Antal af medicolegale Ligsyn			Antal Obduktioner	
	Mænd	Kvinder	Til- sammen	Mænd	Kvinder
a. Købstæderne.					
Thisted	"	1	1	"	"
Nykøbing	1	1	2	"	"
Tilsammen...	1	2	3	"	"
b. Landsognene					
Thisted	5	6	11	"	1
Thy	4	10	14	"	"
Morsø	4	"	4	"	"
Tilsammen...	13	16	29	"	1
Hele Amtet	14	18	32	"	1

Oversigt over Antallet af

1) Beretninger om 2) Anmeldelser af

Tilfælde af Tuberkulose i Lunger eller Dødsfald af Tuberkulose

Strubehoved uden Sygeanmeldelse

	Mænd	Kvinder	Ialt		Mænd	Kvinder	Ialt
a. Købstæderne							
Thisted.....	2	6	8		"	"	0
Nykøbing.....	4	4	8		1	1	2
Tilsammen...	6	10	16		1	1	2
b. Landkredsene							
Thisted.....	6	7	13		1	1	2
Thy.....	4	10	14		7	1	8
Morsø.....	7	11	18		1	"	1
Tilsammen...	17	28	45		9	2	11
Hele Amtet.....	23	38	61		10	3	13

Oversigt over anmeldte Tilfælde af Dødsfald af Lungetuberkulose

(paa blaa Blanket)

	Mænd	Kvinder	Ialt
a. Købstæderne			
Thisted.....	5	9	14
Nykøbing.....	1	3	4
Tilsammen...	6	12	18
b. Landkredsene			
Thisted.....	5	7	12
Thy.....	1	7	8
Morsø.....	1	5	6
Tilsammen...	7	19	26
Hele Amtet.....	13	31	44

Tabel over Dødsaaarsagerne i Aaret 1920
for Thisted Købstad i Thisted Lægekreds.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Tilsammen
				M.	Kv.	M.	Kv.	
1. Kopper	"	"	"	"	"	"	"	"
2. Blodgang	"	"	"	"	"	"	"	"
3. Tyfus	"	"	"	"	"	"	"	"
4. Difteritis	"	"	"	"	"	"	"	"
5. Strubehoste	"	1	"	"	"	"	"	1
6. Skarlagensfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
7. Mæslinger	"	"	"	"	"	"	"	"
8. Kighoste	1	1	"	"	"	"	"	2
9. Barselfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
10. Rosen	"	"	"	"	"	"	"	"
11. Gigtfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
12. Lungebetændelse	"	"	"	1	3	2	1	7 (2)
13. Katarrhalsk Lungebetændelse	9	1	"	"	1	"	2	13 (1)
14. Kolerine	1	"	"	"	"	"	"	1 (1)
15. Andre Farsoter	"	"	"	1	3	"	"	4 (1)
16. Tuberkulose	1	"	3	5	4	3	1	17 (5)
17. Kræft	"	"	"	2	7	5	3	17 (2)
18. Syfilis	"	"	"	"	"	"	"	"
19. Alkoholisme	"	"	"	"	"	"	"	"
20. Andre konstitutionelle Sygdomme	2	"	"	"	1	1	"	4 (2)
21. Krampe	1	"	"	"	1	"	"	2
22. Hjerneblødning	"	"	"	"	2	2	7	11
23. Andre Sygdomme i Hjerne og Rygmarv	"	"	"	"	"	1	1	2
24. Hjertesygdom	"	"	"	2	2	8	5	17 (2)
25. Lungehindebetændelse	"	"	"	"	1	"	"	"
26. Andre Brystsygdomme	"	"	"	1	1	1	1	4 (1)
27. Bughindebetændelse	"	"	"	2	2	1	"	5 (3)
28. Nyrkebetændelse	"	"	"	"	2	1	"	3 (1)
29. Andre Underlivssygdomme	1	"	"	1	1	"	1	4 (1)
30. Sygdomme i Lemmerne	"	"	"	"	"	1	"	1 (1)
31. Selvmord	"	"	"	1	"	"	1	2
32. Ulykkestilfælde	1	"	"	"	"	"	"	1
33. Dannelsesfejl	2	"	"	"	"	"	"	2
34. Børnetæring	3	"	"	"	"	"	"	3
35. Alderdomssvagbed	"	"	"	"	"	2	5	7
36. Ingen Dødsaaarsag angivet	3	"	"	"	1	"	"	4
Tilsammen	25	3	3	16	31	28	28	134 (23)

Deraf døde uden Lægebehandling 3 Mænd, 2 Kvinder, tilsammen 5.
Dødfødte: 1 Kvindekøn.

Af 134 Dødsfald skyldes de 23 Patienter fra Landet, indlagt paa Byens Sygehus. Tallene er angivet i Parantes.

Tabel over Dødsaaarsagerne i Aaret 1920
for Nykøbing Købstad i Morsø Lægekreds.

	0—1	1—5	5—15	15—65 Aar		Over 65 Aar		Tilsammen
	Aar	Aar	Aar	M.	Kv.	M.	Kv.	
1. Kopper	"	"	"	"	"	"	"	"
2. Blodgang	"	"	"	"	"	"	"	"
3. Tyfus	"	"	"	"	"	"	"	"
4. Differitis	"	7	8	"	"	"	"	15 (9)
5. Strubehoste	"	"	2	"	"	"	"	2
6. Skarlagensfeber	"	"	1	"	"	"	"	1
7. Mæslinger	"	"	"	"	"	"	"	"
8. Kighoste	"	"	"	"	"	"	"	"
9. Barselfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
10. Rosen	"	"	"	"	"	1	"	1
11. Gigtfeber	"	"	"	"	1	"	"	1
12. Lungebetændelse	1	"	"	1	1	1	"	4
13. Katarrhalsk Lungebetændelse	6	"	"	"	"	2	1	9
14. Kolerine	5	"	"	"	"	"	"	5
15. Andre Farsoter	1	"	"	4	1	1	2	9 (4)
16. Tuberkulose	"	1	1	4	7	1	"	14 (2)
17. Kræft	"	"	"	2	3	1	"	6 (2)
18. Syfilis	"	"	"	"	"	"	"	"
19. Alkoholisme	"	"	"	"	1	"	"	1
20. Andre konstitutionelle Sygdomme	"	"	"	1	"	"	"	1
21. Krampe	1	"	"	"	"	"	"	1
22. Hjerneblødning	"	"	"	1	"	"	3	4
23. Andre Sygdomme i Hjerne og Rygmarv	"	"	"	"	"	2	"	2 (2)
24. Hjertesygdom	1	"	"	4	3	2	6	16
25. Lungehindebetændelse	"	"	"	"	"	1	"	1
26. Andre Brystsygdomme	"	"	"	"	1	"	"	1
27. Bughindebetændelse	"	"	1	1	1	"	"	3
28. Nyrebetændelse	"	"	"	"	1	"	"	1 (1)
29. Andre Underlivssygdomme	1	"	"	2	5	2	1	11 (5)
30. Sygdomme i Lemmerne	"	"	"	"	1	"	"	1
31. Selvmord	"	"	"	"	"	"	"	2
32. Ulykkestilfælde	"	"	1	"	1	"	"	2
33. Dannelsesfejl	6	"	"	"	"	"	"	6
34. Børnetæring	4	"	"	"	"	"	"	4
35. Alderdomssvaghed	"	"	"	"	"	6	8	14
36. Ingen Dødsaaarsag angivet	"	"	"	"	"	"	"	"
Tilsammen...	26	8	14	20	26	19	22	135 (25)

Deraf døde uden Lægebehandling 4 Mænd og 4 Kvinder. Tilsammen 8.
Dødfødte: 2 af Mandkøn og 4 af Kvindekøn. Tilsammen 6.

Af 135 Dødsfald skyldes de 25 Patienter fra Landet, indlagt paa Byens
Sygehus. Tallene er angivet i Paranthes.

Skematisk Sygeliste for Aaret 1920 for Landsognene i Thisted Amtslægekræds.

Folkemængden ved sidste Folketælling i Aaret 1916: 63,454 (kalkuleret for Beretningsaaret 66,300).

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	De Syges Alder							Sum	Det foreg. Aars Sum	
													Hele Aaret	0-15 Aar			15-65 Aar		Over 65 Aar			
														0-1 Aar	1-5 Aar	5-15 Aar	M.	Kv.	M.			Kv.
1. Tyfus.....	18	10	14	9	2	1	1	38	41	26	51	41	4	1	93	150	2	1	1	1	4	1
2. Smitsem Hjerne-Rygmarvbet.	18	10	14	9	2	1	1	38	41	26	51	41	4	1	93	150	2	1	1	1	4	2
3. Difteritis.....	18	10	14	9	2	1	1	38	41	26	51	41	4	1	93	150	2	1	1	1	4	134
4. Skarlagensfeber.....	75	37	18	30	44	8	4	5	8	1	24	14	297	7	102	41	49	5	5	7	70	
5. Mæslinger.....	75	37	18	30	44	8	4	5	8	1	24	14	297	99	41	49	5	5	7	7	99	
6. Nigrose.....	134	76	150	173	140	114	65	16	16	21	20	8	925	96	408	407	4	5	7	7	856	
7. Faarsyge.....	134	76	150	173	140	114	65	16	8	21	20	8	925	96	408	407	4	5	7	7	925	
8. Rosen.....	9	8	3	7	10	8	5	9	1	8	5	3	108	4	33	52	6	17	36	7	108	
9. Barselfeber.....	9	8	3	7	10	8	5	9	1	8	5	3	108	4	33	52	6	17	36	7	73	
10. Stivkrampe hos nyfødte.....	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	1	1	2	
11. Blæresyge hos nyfødte.....	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	1	1	1	
12. Koldfeber.....	8	7	3	3	3	2	3	4	2	4	5	4	53 a	3	8	17	17	16	13	10	73	
13. Giftfeber a. 1 Anfall.....	8	7	3	3	3	2	3	4	2	4	5	4	53 a	3	8	17	17	16	13	10	73	
14. Giftfeber b. Gentagne Anfall.....	16	22	21	16	20	14	14	6	1	3	10	4	24 b	1	15	22	5	6	35	5	258	
15. Lungebetændelse.....	1	3	1	1	7	4	5	5	2	1	1	4	153	1	15	22	12	22	32	10	153	
16. Bronchitis.....	291	288	266	187	160	102	90	85	106	78	109	145	1907	215	369	331	323	405	124	140	48	
17. Katarrhalsk Lungebetændelse.....	50	52	42	66	84	41	33	24	18	17	35	18	430	93	138	76	37	49	18	19	1907	
18. Influenza.....	91	555	568	404	81	15	12	6	15	19	38	41	1845	12	130	354	647	593	45	64	576	
19. Halsbetændelse.....	78	67	55	43	54	69	91	74	92	76	85	72	856	11	174	284	171	211	3	2	1845	
20. Kolierne.....	32	37	32	33	34	44	65	64	50	27	23	27	468	123	130	60	49	70	19	17	856	
21. Hjerne-Rygmarvbetændelse.....	32	37	32	33	34	44	65	64	50	27	23	27	468	123	130	60	49	70	19	17	468	
22. Sovesyge.....	32	37	32	33	34	44	65	64	50	27	23	27	468	123	130	60	49	70	19	17	1	
23. Andre epidemiske Sygdomme.....	32	37	32	33	34	44	65	64	50	27	23	27	468	123	130	60	49	70	19	17	1	
Sum.....	817	1172	1185	988	614	448	422	389	364	300	429	441	7519	563	1637	1926	1384	1524	226	253	7519	
24. Dryppert.....	1	1	4	5	2	2	2	3	1	3	2	3	24	1	1	1	1	1	1	1	24	
25. Venetiske Saar.....	1	1	4	5	2	2	2	3	1	3	2	3	24	1	1	1	1	1	1	1	19	
26. Syfilis, erhvervet ved Samleje.....	2	2	2	2	3	1	1	1	1	1	1	3	13	1	1	1	1	1	1	1	4	
27. Syfilis, erhvervet ved tiff. Smitte.....	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	
28. Syfilis, medfødt.....	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
29. Fnat.....	76	31	41	71	82	30	31	30	28	36	42	27	475	9	100	184	99	78	1	4	475	
30. Delirium.....	76	31	41	71	82	30	31	30	28	36	42	27	475	9	100	184	99	78	1	4	507	

II. ANDRE MEDDELELSER.

A. Befolkningsforhold.

I. Tilvæksten.

I hele Amtet levendefødtes i 1920 2168 og døde 1012 mod henholdsvis 1946 og 1064 i 1919. Fødselsoverskudet bliver saaledes 1156 eller 13,9 ‰, den største Fremgang i de sidste 4 Aar. I 1919 var Overskudet 10,8 ‰, 1918 12,2 ‰ og 1917 12,2 ‰. Fødselsoverskudet skyldes til dels en Nedgang i Antallet af Dødsfald, men i første Række det forøgede Antal Fødsler — 2168 mod 1946 i 1919, 2039 i 1918 og 2102 i 1917.

Betragter man Forholdet mellem Land og By, saa faar man, efter at de paa Sygehusene i Byerne døde fra Landdistrikterne er henført til disse, i Thisted et Fødselsoverskud af 72 eller 10 ‰ (i 1919 9,1 ‰), i Nykøbing et Overskud af 133 eller 16,2 ‰ (1919 14,5 ‰). I Købstæderne tilsammen bliver Fødselsoverskudet 205 eller 13,3 ‰ (1919 11,0 ‰).

I Landdistrikterne er det samlede Fødselsoverskud 941 eller 14,1 ‰ (1919 9,8 ‰).

Fødselstilvæksten er saaledes atter i 1920 større paa Landet end i Byerne, modsat Forholdene i 1919. Som sædvanlig er Fødselskvotienten større i Nykøbing end i Thisted (henholdsvis 31,0 og 26,9 og da samtidig Dødelighedskvotienten er større i Thisted end i Nykøbing (henholdsvis 18,7 og 17,9), bliver Fødselsoverskudet ikke mindre end 6,2 ‰ større i Nykøbing end i Thisted.

II. Fødslerne.

Efter Præsternes Indberetninger levendefødtes i 1920 2168 Børn; efter Jordemoderprotokollerne 2273. Efter Præsternes Indberetninger var Antallet af dødfødte 51, efter Jordemødrenes Protokoller 50. Forskellen i Fødselsopgivelserne er i Aar usædvanlig stor og kan ikke forklares alene deri, at Jordemødrene paa Amtets Grænser har Børn fra Naboamterne. Der har i Aar været usædvanlig mange Vakancer i Præsteembederne og sikkert maa der derved være fremkommen Mangler i Indberetningerne.

Af de dødfødte var 20 for tidlig fødte.

Af *samtlig*e Fødsler var 42,2 ‰ født udenfor Ægteskab. En Stigning fra foregaaende Aar med 9,8 ‰.

23,9 ‰ var dødfødte.

33,9 ‰ var for tidlig fødte.

19,2 ‰ var fødte ved Kunsthjælp.

Af de dødfødte var

40 ‰ for tidlig fødte.

20 ‰ fødte ved Kunsthjælp.

III. Dødsfaldene.

I 1920 har Dødelighedskvotienten, modsat de foregaaende Aar, været noget større i Thisted end i Nykøbing (henholdsvis 18,7 og 17,9 ‰).

I Thisted forekom 11,2 ‰ af Dødsfaldene i det første Leveaar, i Nykøbing 11,9 ‰.

Atrofia infantilis (Børnetæring) opgives i Aar som Dødsårsag i Thisted i 3 Tilfælde, i Nykøbing i 4, hvilket for den sidste Bys Vedkommende betegner en betydelig Nedgang i Antal fra de foregaaende Aar. Af de øvrige Dødsårsager i Købstæderne opgives af samtlige Dødsfald:

<i>Morbus cordis</i> (Hjertefejl)	i 33 Tilfælde eller 12,8 ‰
<i>Tuberculosis</i> (Tuberkulose)	i 31 — — 11,9 ‰
<i>Cancer</i> (Kræft)	i 23 — — 8,9 ‰
<i>Marasmus senilis</i> (Alderdomssvaghed)	i 21 — — 8,7 ‰
<i>Apoplexia Cerebri</i> (Hjerneblødning)	i 15 — — 5,5 ‰

B. Sygeligheden.

I Aarets Løb anmeldtes paa Ugelisterne af samtlige praktiserende Læger i alt 9807 Sygdomstilfælde mod 14,157 det foregaaende Aar. Nedgangen skyldes væsentlig den Omstændighed, at de store Influenza Epidemier fra de 2 foregaaende Aar i 1920 optraadte i langt mindre Udstrækning. Nedgangen viser sig navnlig i Landkredsene (7519 Tilfælde mod 11,400 i 1919), medens der i Byerne, hvor Influenzaen heller ikke i 1919 spillede saa stor en Rolle, ikke er betydelig Forskel (2288 Tilfælde mod 2757 i 1919).

I Følge Sygelisterne fordeler Tilfældene sig i 1920 paa følgende Maade:

I Købstæderne: 2288 Tilfælde med en Kvotient stor 148 ‰ (180)

I Landkredsene: 7519 — — — — — 113 — (177)

Købstæderne enkeltvis:

Thisted 1288 — — — — — 179 — (247)

Nykøbing 1000 — — — — — 122 — (118)

Landkredsene enkeltvis:

Thisted 2207 — — — — — 76 — (152)

Thy 3834 — — — — — 198 — (227)

Morsø 1478 — — — — — 80 — (163)

Tallene i Parantes angiver det foregaaende Aars Kvotient.

Om de enkelte Sygdomme skal bemærkes:

Febris tyfoidea (Tyfus) har i Aarets Løb næsten ikke vist sig. Kreds-lægen paa Morsø omtaler en lille Husepidemi paa Landet. 3 Tilfælde i en Husstand, hvor de enkelte Medlemmer antoges smittede ved at benyttede Stalden som Kloset.

Diphtheria (Difteritis) optraadte i hele Amtet baade paa Landet og i Købstæderne med et betydelig større Antal Tilfælde end sædvanlig (453 Tilfælde mod 165 i 1919). Tilfældene var for største Delen godartede og jævnt fordelt baade med Hensyn til Tid og Sted, kun i Nykøbing paa Mors var der i Slutningen af Aaret en ret ondartet Epidemi med stor Dødelighed (i 10 Dage anmeldtes 18 Tilfælde med 5 Dødsfald). Tilfæl-

dene stammede fra forskellige Familier; Smitten antoges nærmest foranlediget ved Julesammenkomster.

Scarlatina (Skarlagensfeber) spillede ikke nogen større Rolle. Sygdommen har dog sikkert været adskilligt mere udbredt end Sygelisterne angiver, da mange Tilfælde næppe er kommet under Lægebehandling. I alt Fald er det oftere hændt, at Lægerne ved tilfældige Lejligheder har fundet Børn i Afskalningsstadiet, om hvem Forældrene ikke har anet, at de fejlede noget. Ogsaa de anmeldte Tilfælde har gennemgaaende været overordentlig godartede, kun i Vester Hanherreds vestlige Sogne har Sygdommen navnlig i Aarets sidste Maaneder haft Karakter af Epidemi og har her ogsaa været mindre godartet.

Morbilli (Mæslinger). Som Rester af den store Epidemi i 1919 optraadte i Aarets første Halvdel en Del Tilfælde i Nykøbing By, derimod kun meget faa paa Landet. Ligeledes var der i det sydligste Thy i Aarets første Halvdel en mindre Epidemi.

Tussis convulsiva (Kighoste) opviser omtrent Ilge saa mange Tilfælde som foregaaende Aar (1024 mod 1113). Medens Mors i 1920 var omtrent forskaanet, idet Epidemien her havde udraset i Slutningen af 1919, havde den i Thisted ret kraftig fat i de 2 første Maaneder, bredte sig herfra ud i Landkredsene navnlig følgende de vestlige og sydlige Egne af Thy, hvor den kulminerede i April—Maj. Ligesom foregaaende Aar var Sygdommen flere Steder ret ondartet og medførte ikke faa Dødsfald blandt Smaabørn.

Angina parotidea (Faaresyge). Denne Sygdom forekom næsten ikke paa Mors. I sydvestlig Del af Thy var der næsten hele Aaret anmeldt spredte Tilfælde, men egentlige Epidemier omtales ikke.

I Thisted By var der i Aarets sidste 2 Maaneder en udbredt Epidemi, som i December Maaned ogsaa fik stærk Udbredelse i Landsognene i Thisted Opland.

Som sædvanlig anmeldtes kun de færreste Antal Tilfælde af denne Sygdom, der i Almindelighed ikke tages videre alvorligt af Befolkningen. Imidlertid optraadte der, særlig i Thisted By forholdsvis mange Tilfælde blandt voksne og af disse var adskillige alvorlige nok med Betændelse i Testiklerne og Æggestokken og meget langvarig Rekonvalescens.

Erysipelas (Rosen) spiller ikke nogen Rolle.

Febris puerperalis (Barselfeber) ikke anmeldt fra Byerne og fra Landet kun med 2 Tilfælde, begge paa Mors.

Febris rheumaticae (Gigtfeber) er optraadt med det sædvanlige Antal Tilfælde. Fra Landet er i alt anmeldt 77 Tilfælde deraf 36 fra Kreds-lægen i Thy. De 3 foregaaende Aar har Forholdet været omtrent det samme.

Pneumonia crouposa (Lungebetændelse) anmeldtes med 178 Tilfælde mod 258 i 1919. Nedgangen falder sammen med Influenzaens Tilbagegang.

Om *Tracheo-Bronchitis* og *bronchitis capillaris* (Bronkitis og Brystbetændelse) er intet særligt at bemærke. Kun synes Brystbetændelse at

have været ret ondartet hos smaa Børn og fremkalde et usædvanlig stort Antal Dødsfald hos disse.

Influenza var ikke saa ondartet som de foregaaende Aar, navnlig ikke saa almindelig udbredt. Dog optraadte i Thisted en ret ondartet Epidemi i Februar, i Nykøbing i Marts, i Thisted Omegn i Februar—April og i Dele af Thy Lægekreds Februar—Marts. Paa Mors omtaler Læge Schütten en lokal, men ondartet Epidemi i Februar. Alle disse Steder optraadte mange Tilfælde, der ganske havde Karakter af „spansk Syge“ og som medførte ikke faa Dødsfald. I den øvrige Del af Amtet og i den øvrige Del af Aaret forekom kun et mindre Antal Tilfælde, hovedsagelig af lettere Karakter.

Af andre epidemiske Sygdomme nævner Læge Lützhøft-Christensen et Tilfælde af *encephalitis lethargica* (Sovesyge) og 3 Tilfælde af *singultus epidemicus* (Hikkesyge).

De *veneriske* Sygdomme maa vel siges at forekomme ret sparsomt i Amtet, men de synes dog i de senere Aar stadig at brede sig, ogsaa paa Landet og navnlig Syfilis viser en betydelig Stigning (32 Tilfælde mod 19 i 1919).

Scabies (Fnat) holder sig omtrent uforandret.

Om de *kroniske Sygdomme* er der intet af særlig Interesse anført i nogen Medicinalberetning.

Sygehuslæge Mc'. Dougal i Nykøbing har iagttaget 4 Tilfælde af *tænia saginata* (Bændelorm). Kredslægen paa Morsø omtaler Hyppigheden af *tinea* (Ringom) overført fra Dyr.

Løvrigt nævnes overførte Dyresygdomme ikke.

Forgiftninger. Læge Schmitz i Thisted omtaler en alvorlig Forgiftning i Klitmøller, hvor en hel Familie paa 6 Personer i Løbet af faa Timer fik ustandselige Opkastninger, vandig Afføring, heftig Feber, Uklarhed. En 13-aarig Dreng døde. De øvrige Patienter kom sig. Det lykkedes ikke at oplyse Forgiftningens Art, men sandsynligvis drejede det sig om en Forgiftning stammende fra Levnedsmidler.

Læge Schütten i Hvidbjerg beretter om et Tilfælde af Ajleforgiftning. En Husbond med sin 20-aarige Karl var gaaet ned i en ikke tømt Ajlebeholder for at udføre noget Arbejde. Begge besvime ved Uddunstningerne, men, medens Husbonden slap hermed, faldt den unge Mand ned i Ajlen, fik Lungerne fyldt med Ajle og døde.

Endelig omtaler flere Læger Ætsninger med Norgessalpeter.

C. Hygiejniske Forhold.

De hygiejniske Forhold gøres ikke til Genstand for synderlig Omtale i de forskellige Lægeberetninger.

Baade i Nykøbing og Thisted har der stadig været Bolignød. Ganske vist fandtes der ikke helt husvilde, men Sundhedskommissionerne har været nødt til, dels at give Tilladelse til Indflytning i alt for lidt udtørrede Boliger, dels at tolerere, at gamle, mørke, fugtige Værelser og Lej-

ligheder, som under andre Forhold ubetinget vilde blive kasserede, er bleven beboede.

En enkelt Landlæge (Krogh i Viis) omtaler ogsaa Bolignød, navnlig i Form af altfor daarlige Boligers Benyttelse, paa Landet.

Med Drikkevandsforsyningerne er der ingen Forandringer sket. I Thisted er en enkelt gammel daarlig Brønd kasseret.

Afløbsforholdene er ikke undergaaet nogen videre Forandring.

I Thisted er der udført ny Kloakanlæg i flere Gader. Kredslægen for Thy omtaler Kloakanlæg eller rettere Forsøg paa saadanne i flere Stationsbyer, men anfører tillige, at de gennemgaaende er lidet tilfredsstillende.

I adskillige ny Ejendomme i Thisted er anlagt W. C. med septic tanks.

Med Thisted By som Udgangspunkt er fuldført et stort elektrisk Højspændingsværk, som foruden Thisted By forsyner en stor Del af Husborg-Hillerslev og Vester Hanherreder.

Som hygiejniske Fremskridt maa det ogsaa betegnes, at flere Kroer er gaaet over til at blive Afholdshjem.

Der er intet Steds i Amtet indført ny Sundhedsvedtægter.

D. Lægevæsnets.

I Aarets Løb flyttede Læge Lippert fra Fjerritslev og fhv. Distriktslæge Faartoft i Nykøbing ophørte at praktisere. Læge Aage Harald Petersen nedsatte sig i Snedsted og Læge Carl Andreas Koefoed i Fjerritslev. Lægernes Fordeling ved Aarets Slutning vil ses af følgende Oversigt.

Lægekreds	Amtslæger	Kredslæger	Praktiserende Læger	Ialt
Thisted	1 (Tillige Kredslæge)		11	12
Thy	”	1	5	6
Morsø	”	1	8	9
Hele Amtet	1	2	24	27

E. Jordemodervæsnets.

I Aarets Løb flyttede Jordemoder Sørensen fra Hillerslev, Jensen fra Vang og Frk. Meyer fra Vestervig. Elisabeth Geertsen flyttede fra Rakkeby til Hillerslev og Fru Carlsson til Agger. Ved Aarets Slutning var 3 Jordemoderembeder i Amtet ledige. 15 Kvinder søgte Optagelse paa Jordemoderskolen, deraf antoges 2. Jordemoderkonference har været afholdt i Nykøbing, Hurup og Thisted med i alt 20 Jordemødre.

De i tidligere Beretninger omtalte daarlige Boliger er nu i forsvarlig Stand.

2 Jordemødre (i Vang og i Vester Vandet) har haft Tilladelse til at modtage Fødende i deres Hjem.

Jordemødrenes Fordeling ved Aarets Slutning vil ses af følgende Oversigt:

Lægekreds	Distrikts-jordemødre	Privat praktiserende	Privatiserende	Ialt
Thisted	20	2	„	22
Thy	9	„	„	9
Morsø	9	1	3	13
Hele Amtet	38	3	3	44

F. Apothekervæsnets.

I Aarets Løb er ingen ny Apothekere tilkomne eller afgaaede.

Aaret slutter med en examineret Medhjælper mere end foregaaende Aar og flere af de mindre Landapotheker har en stor Del af Aaret været drevne uden examineret Medhjælper, da det ikke har været de paagældende Apotekere muligt at skaffe saadanne.

Vareforsyningen er foregaaet mere regelmæssigt end foregaaende Aar.

Samtlige Apoteker er i Aarets Løb blevne visiterede af den pharmaceutiske Visitator i Forbindelse med Amtslægen. Overalt var Forholdene upaaklagelige.

Der er oprettet 3 ny Haandkøbsudsalg for Medicinalvarer (i Vorupør, Hørdum og Ydby). Samtlige Haandkøbsudsalg er i Aarets Løb blevne efterset af Kredslægerne og Amtslægen. Gennemgaaende holdtes de i ret god Orden.

Apothekernes Fordeling i Amtet vil ses af følgende Oversigt.

Lægekreds	Apothekere	Medhjælpere		Disciple	Ialt
		Cand. pharm.	Exam. pharm.		
Thisted	5	2	4	9	20
Thy	4	1	2	4	11
Morsø	2	1	3	2	8
Hele Amtet	11	4	9	15	39

G. Tandlæger.

Tandlæge, cand. pharm. Dybek har i Aarets Løb nedsat sig som Tandlæge i Thisted. Derudover er der ikke sket nogen Forandring paa Tandlægevæsnets Omraade.

H. Uddannede Sygeplejersker.

Medens det paa Morsø og i Thy i Aarets Løb er lykkedes at faa flere ny Menighedssygeplejersker anbragt i Landkredsene, er der ingen tilkommet i Thisted Lægekreds. Navnlig i de mere afsides liggende Dele af Kredsen føles Savnet af saadanne Plejersker ret haardt.

I. Kvaksalveri.

Der er i Aarets Løb ikke indgaaet Meddelelse om Kvaksalveri eller ulovlig Medikamenthandel.

Kredslægen for Morsø omtaler dog i sin Beretning, at Kvaksalveri utvivlsomt florerer en Del der paa Egnen og nævner nogle Exempler herpaa.

K. Sygehusene.

Paa Sygehusene er der i Aaret 1920 ikke sket større Forandringer.

I Stedet for det nedbrændte Epidemihus i Fjerritslev har man nu paa-begyndt Opførelsen af et almindeligt Sygehus, som efter Planerne vil blive godt og moderne indrettet. Derimod er der endnu ikke truffet Bestemmelse om Indretningen af et Epidemihus i Stedet for det nedbrændte. Det gamle almindelige Sygehus lader sig ikke uden større Om- og Tilbygning anvende til Epidemihus.

I hele Amtet er der for Tiden kun 2 Epidemihuse i selvstændig Bygning, nemlig i Thisted et med 26 Senge og i Nykøbing et med 20 Senge.

Paa 3 andre Sygehuse er der i isoleret — men tildels meget daarlig isoleret — Afdeling i alt 20 Senge. Hertil kommer saa som foreløbig Foranstaltning Barakkerne i Fjerritslev.

Det maa atter fremhæves, at der i høj Grad trænges til Forbedring af disse Forhold. Amtet staar i Virkeligheden meget slet udrustet til Kamp mod Epidemier.

Der findes endvidere ingen Karantænehuse. I Thisted og Nykøbing var der tidligere 2 — iøvrigt ganske umulige — Huse, som var beregnet til dette Brug. Disse er nu nedlagte og ny — i alt Fald et nyt — maa indrettes. Det vilde være det mest hensigtsmæssige at knytte en saadan Anstalt til et af de bestaaende Epidemihuse. Men hertil kræves en ganske anden og mere tidssvarende Indretning end den, der kan udføres paa de 2 gammeldags Epidemihuse i Thisted og Nykøbing.

For Aaret 1920 opgives det samlede Antal Sengepladser paa Sygehusene i Amtet til 320 og den gennemsnitlige daglige Belægning har været 219,2.

Ialt har Sygehusene i Aaret været benyttet af 2302 Patienter. Da der i Amtet findes 81,700 Indbyggere, vil det altsaa sige, at ca. hver 35. Indbygger i Aaret 1920 har været sygehusbehandlet.

Der er i Aarets Løb udført 704 større Operationer, altsaa er 8,6 % af Beboerne bleven opereret.

Som sædvanlig er de forskellige Sygehuses Opfattelse af Begrebet „større Operationer“ meget forskelligt. Enkelte Steder henregnes saaledes en Tandudtrækning hertil.

Sygehuslægerne var ved Aarets Udgang:

Thisted: Overlæge Gert Espersen.

Reservelæge Chr. Mortensen.

Nykøbing: Sygehuslæge C. D. S. Mc'. Dougal.

Hvidbjerg: — E. C. Kruckov.

Vestervig: --- P. E. Toft.

Koldby: — H. Lützhøft-Christensen.

Fjerritslev: — S. J. Dalsgaard.

Den private Klinik i Hunborg: Læge Buus.

**Oversigt over Belægningsforholdene paa Thisted Amts Sygehuse
i Aaret 1920.**

	Thisted Amts og Bys Sygehus i Thisted	Thisted Amts og Nykø- bing Bys Sygehus i Nykø- bing	Thisted Amts Sygehuse i				Læge Buus' Klinik i Hun- borg
			Hvid- bjerg	Vester- vig	Koldby	Fjerrits- lev	
Antal Sengepladser	138	70	12	25	22	33	20
Heraf for:							
1) Alm. medicinsk-kirurgiske Patienter	86	30	6	16	14	9	18
2) Patienter med epidemiske Sygdomme	" 26	" 20	6	8	6	"	"
3) Do. i særskilt Bygning....	" 26	" 20	"	"	"	"	"
4) Veneriske Sygdomme og Fnat	6	8	"	"	2	4	2
5) Patienter med Sindssyg- domme	2	4	"	1	"	"	"
6) Patienter med Lunge- og Strubetuberkulose	18	8	"	"	"	"	"
Antal Sengepladser i Barak- ker for epidemiske Syg- domme	"	"	"	"	"	20	"
Antal Patienter ved Aarets Begyndelse	66	59	3	19	8	9	7
Indlagte i Aarets Løb	791	720	104	238	145	190	114
Døde	46	59	5	8	11	9	5
Henliggende ved Aarets Ud- gang	73	61	4	24	6	15	9
Samlet Antal Liggedage for udskrevne og døde	27906	22718	1979	6082	4315	7147	4089
Gennemsnitligt dagligt Pa- tientantal	94,36	62,3	5,4	16,9	11,8	19,58	11,2
Den daglige Driftsudgift pr. Patient	7 Kr. 64 Ø	9 Kr. 74 Ø	Ikke op-	6 Kr. 57 Ø	Ikke op-	Ikke op-	Ikke op-
Den daglige Kostudgift pr. Patient	2 Kr. 53 Ø	3 Kr. 31 Ø	givet	2 Kr. 53 Ø	givet	givet	givet
Antal større Operationer ...	177	176	30	101	52	104	54